

Havrda, J. – Prokopová, A. – Kovář, M. 2013: Archeologický výzkum v objektu staroměstského Klementina (Praha 1, čp. 1040/I), Archeologické výzkumy v Čechách 2012 (sborník referátů z informačního kolokvia). Zprávy České archeologické společnosti, Supplémentum 89, 33-34.

Havrda, J. – Prokopová, A. – Kovář, M. 2013: Archeologický výzkum v objektu staroměstského Klementina (Praha 1, čp. 1040/I),

Od října roku 2012 provádí archeologický odbor NPÚ, ú. o. p. v hl. m. Praze záchranný archeologický výzkum v prostoru Klementina uskutečněný v rámci 2. etapy revitalizace areálu. Práce započaly v místech plánovaných nových kanalizačních přípojek v jižní části Studentského nádvoří (povrch cca 191,38 m n. m.). Míra zahloubení východo-západně orientovaného výkopu se pohybovala v rozmezí od 1,5 do 3,1 m, přičemž starší partie 5 až 6 metrů mocného historického nadloží tak zkoumána při této etapě výzkumu nebyla. V hloubce 0,2 – 0,9 m pod současným povrchem dvora se nalézá valounová dlažba, jejíž úroveň patrně odpovídá výšce dvora krátce po dokončení jižního křídla této části bývalé jezuitské koleje v roce 1668. Pod touto úpravou nádvoří je doloženo mocné souvrství navážkového charakteru, v rámci něž se podařilo rozpoznat několik pochozích povrchů, a to cca 0,2 a 0,5 m pod zmíněnou dlažbou. Na základě nalezených zlomků novověké keramiky je možné vznik těchto navážek datovat do 2. poloviny 16. – 1. poloviny 17. století. Nálezy celkem 235 lidských kostí či jejich částí získaných z navážkových vrstev a recentních výkopů naznačují existenci hřbitova, který byl na zkoumané ploše archeologicky potvrzen při výzkumu v roce 2011. Hlinitokamenité navážkové vrstvy překryly zejména v jihozápadní části dvora v hloubce 2,2 – 2,8 m mohutné zděné konstrukce, náležící k starší středověké či raně novověké zástavbě této části Klementina. V úrovni mezi 189,12 a 189,30 m n. m. se nalézala valounová dlažba související se starší jezuitskou zástavbou daného prostoru v 2. polovině 16. století.

V listopadu 2012 se archeologický výzkum přesunul do suterénů pod západním křídlem Klementina situovaným při Křižovnické ulici. Z důvodu budování nových podlah ve sklepních prostorách objektu došlo k plošnému snižování terénu (původní povrch kolem 187,10 m n. m.) o cca 0,3 až 0,8 m. Výkopové práce odkryly četné relikty středověké a raně novověké zástavby, která byla odstraněna v souvislosti s výstavbou dané části barokního areálu roku 1654.

Nejstarší zachycený horizont osídlení představuje v této partii zkoumané plochy torzo lineární zděné konstrukce vystavěné románskou technikou. Severní i jižní líc zdiva tvořily opukové kvádríky vyskládané v pravidelných řádcích. V litém jádru zdi byly použity menší opukové kameny spojené vápennou maltou. Zaznamenaná délka 0,7 m široké zdi dosahuje 11,7 m a její koruna se nalézá na niveletě 186,74 až 186,81 m n. m., tj. 0,2 - 0,3 m pod původní úrovní podlahy sklepa. Zdivo, orientované ve směru východ-západ, je dobře dochováno včetně původních stavebních detailů (úprava spár, otisk dřevěného ztužidla). Interpretace nálezů není jednoznačná, mohlo by se však jednat o severní obvodovou zeď rozlehlejšího románského domu. Nelze však vyloučit ani ohradní funkci dané konstrukce. V této souvislosti je možno připomenout, že jižně od ní se nalézal dominikánský klášter z 1. poloviny 13. století.

Mladší horizont vrcholně středověké zástavby představují pozůstatky kamenných domů vyzděných z lomové opuky, břidlice a místy i s použitím cihel, stejně tak jako 3 studny, z nichž některé později sloužily jako odpadní jímky. Nálezy četných slitků barevných kovů a následně i objev části výrobního prostoru zde umožnily doložit existenci kovolitecké dílny. Bohužel archeologická situace dovoľovala pouze rámcové zařazení objektu do období raného novověku. V základech budovy Klementina se podařilo zdokumentovat druhotně použité vrcholně středověké architektonické

články (části klenebních žeber, ostění oken), které s největší pravděpodobností pocházejí z konstrukcí středověkého kláštera dominikánů odstraněného při výstavbě jezuitské koleje.